

A
Nemzeti Munkaügyi Hivatal
Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóságának
közleménye

a hidegben történő munkavégzés kedvezőtlen hatásainak megelőzésével kapcsolatban

A Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatósága a hideg munkahelyi (klíma)környezet kedvezőtlen hatásainak megelőzése céljából felhívja valamennyi munkáltató figyelmét a munkavállalók egészségének, biztonságának védelme érdekében a szükséges megelőző intézkedések megtételére.

Szabadtéri munkahelyeken az időjárási viszonyok közvetlenül hatnak. A természetes és mesterséges hideg környezetben végzett fizikai munka veszélyét a szövetek lehűlése jelenti, illetve az ebből következő diszkomfort és hidegsérülés. A rendkívül hideg környezet fáradtságot okozhat, fokozhatja a kéz remegését, valamint csökkentheti a kéz szorítóerejét, mindezek hozzájárulhatnak a balesetveszélyes helyzetek kialakulásához.

A hőegyensúly felborulása fokozatosan kimerüléshez vezethet: fáradtság, az ideg-izomműködés elégtelensége, mentális zavar, eszméletvesztés, majd a légzés és a keringés lelassulása következhet be.

Ismert, hogy az alacsony hőmérsékleten dolgozók körében a hűléses megbetegedések, a légúti- és reumás ártalmak is gyakoriak. A hideg hatására a már megnyugodott légzőszervi- és szív-érrendszeri megbetegedések is fellángolhatnak, egyes kórképek súlyosbodhatnak (pl. kéz-kar vibrációs szindróma, asztma).

Elsősorban a szabadban végzett fizika munka (pl. építőipari kivitelezési tevékenység, útépités, útburkolás, úttisztítás, szemétszállítás, állattartó telepeken végzett munka, fakitermelés) során kell különös gondot fordítani a munkavállalók hideg klímakörnyezet kedvezőtlen hatásai elleni fokozott védelmére:

- Hidegnek minősülő munkahelyeken munkaszervezéssel kell biztosítani, hogy óránként legalább 5, de legfeljebb 10 perces (szükség esetén hideg időjárási körülményeknél akár hosszabb időtartamban) pihenőidő beiktatása történjen. A pihenőidőt a környezethez képest melegebb (lehetőleg fűtött, komfortzónába eső), megfelelő ülőalkalmatossággal ellátott pihenőhelyen töltsék el a munkavállalók. *(A szabadtéri munkahely hidegnek minősül, ha a várható napi középhőmérséklet a munkaidő 50%-nál hosszabb időtartamban a +4 °C-ot nem éri el.)*
- A fűtőtestek megválasztásánál és elhelyezésénél gondoskodni kell arról, hogy azok ne idézhessék elő a munkahely/pihenőhely levegőjének szennyezését, illetve a munkavállalók túlzott felmelegedését. A gázkészülékek használata nem veszélyeztetheti a munkavállalók egészségét és biztonságát. Égéstermék-elvezetés nélküli gázkészülékek (pl. propán-bután palackkal üzemelő „szieszta kályhák”, hőszugárzók) nem alkalmazhatók közvetlen természetes szellőzés nélküli helyiségben, illetve alvás, pihenés céljára is szolgáló helyiségben, valamint a gépjárművek belső terében. Az égéstermék összetevői közül a legveszélyesebb mérgező gáz a szén-monoxid (CO). Veszélyességét fokozza, hogy színtelen, szagtalan: jelenléte az emberi érzékszervekkel nem észlelhető!

- A hidegnek minősülő munkahelyeken meleg (+50 °C hőmérsékletű) teát is kell biztosítani a munkavállalók számára, a higiénés követelmények betartásával (személyenként és egyéni használatra kiadott ivópoharak stb.). A tea ízesítéséhez cukrot, illetve édesítőszert kell biztosítani.
- A hideg munkahelyi környezet is a dolgozókat érő megterhelések körébe tartozik, így erre vonatkozóan is el kell végezni a kockázatértékelést.
- A kockázatértékelés eredményei alapján hideg elleni védőruha/védőeszköz (pl. meleg sapka, téliesített védőkabát vagy téliesített védőmellény, hideg elleni védőkesztyű, bélelt munkavédelmi bakancs stb.) biztosítása válhat szükségessé. Figyelembe kell venni a munka-, védőruházat/védőeszköz viseléséből adódó többlet megterhelést, a mozgást, látást és hallást (kommunikációt) korlátozó hatását is. A munka jellegére (pl. könnyű-, közepesen nehéz vagy nehéz fizikai munka) és a dolgozók általános egészségi állapotára, tapasztalatára is tekintettel kell lenni a védőeszközök juttatásakor, amelyhez a foglalkozás-egészségügyi szolgálat orvosának véleményét is ki kell kérni. (A kockázatértékelés és az egyéni védőeszközök juttatásának szabályozása munkabiztonsági és munkaegészségügyi szaktevékenységnek minősül, tehát csak megfelelő szakképesítéssel rendelkező szakemberek végezhetik el.)
- Fel kell hívni a munkavállalók figyelmét, hogy bármilyen egészségi állapotukkal összefüggő panasz, rosszullét, valamint sérülés esetén a tevékenységet azonnal hagyják abba, és gondoskodni kell arról, hogy szükség esetén igénybe vehessék a munkahelyi elsősegélynyújtást vagy az orvosi ellátást.

Zárt térben történő munkavégzés esetén a megfelelő munkahelyi klíma biztosítása könnyebben megoldható, mint a szabadtéri munkavégzés során. Zárttéri munkahelyen a dolgozók számára biztosítandó megfelelő hőmérsékletet az ott folyó munka jellege, illetve a munkával járó fizikai megterhelés-igénybevétel határozza meg.

(A zárttéri munkahely hidegnek minősül, ha a hőmérséklet a munkaidő 50%-nál hosszabb időtartamban a +10 °C-ot nem éri el.)

Hideg évszakban szellemi munka esetén 20-22 °C, könnyű fizikai munka esetén 18-20 °C, közepesen nehéz fizikai munka esetén 14-18 °C, míg nehéz fizikai munka esetén 12-14 °C munkahelyi hőmérsékletet kell biztosítani a dolgozók számára. Amennyiben a zárttéri munkahelyen nem biztosítható a munka jellegének és az ott dolgozó munkavállalók fizikai megterhelésének megfelelő hőmérséklet és a munkahely hidegnek minősül, a munkáltatónak intézkedéseket hoznia a hideg klímakörnyezet kedvezőtlen hatásainak megelőzése céljából (lásd fent).

A huzamos tartózkodásra szolgáló hidegpadlós helyiségben, a tevékenység jellegének figyelembe vételével – a hideg diszkomfort és a „reumás” panaszok megelőzése érdekében – megfelelő hőszigetelésről kell gondoskodni úgy, hogy az a munkavégzés biztonságát ne veszélyeztesse.

A kellemetlen és egészségre káros légmozgás (huzathatás) kialakulásának megelőzését biztosítani kell.

A fővárosi/megyei kormányhivatalok munkavédelmi és munkaügyi szakigazgatási szervének munkavédelmi felügyelőiségei fokozott figyelmet fordítanak a munkavédelmi

ellenőrzéseik során azon munkavállalók egészségének és biztonságának védelmére, akik a kedvezőtlen klímakörnyezet miatt a szokásosnál is fokozottabb megterhelésnek és igénybevételnek lehetnek kitéve a szabadtéri- vagy a zárttéri munkahelyeken.

Az ingyenesen hívható, telefonos Munkavédelmi Információs Szolgálat tájékoztatást nyújt a munkavédelemmel kapcsolatos jogosultságokról és kötelezettségekről a munkavállalók, munkáltatók, az érdekképviselői szervek és minden, a munkavédelem kérdései iránt érdeklődő számára.

Zöld szám: 06 80 204-292, hívható: hétfőtől-csütörtökig: 8.30-16.00, pénteken: 8.30-13.30-ig.

E-mail: munkaved-info@lab.hu

Kérjük, hogy mindenki fokozottan tartsa be a hideg munkahelyi klímakörnyezet kedvezőtlen hatásainak megelőzését szolgáló munkavédelmi előírásokat!

A hideg munkakörnyezettel kapcsolatos legfontosabb munkavédelmi előírásokat tartalmazó jogszabályok:

- a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (33-34. §);
- a munkahelyek munkavédelmi követelményeinek minimális szintjéről szóló 3/2002. (II. 8.) SzCsM-EüM együttes rendelet (7. §; 2. sz. melléklet);
- az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EüM együttes rendelet (4. sz. melléklet 7. és 18.3. a) pontjai);
- a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet.

Budapest, 2013. december 11.

Nemzeti Munkaügyi Hivatal
Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság
Munkavédelmi Főosztály